

Zondaga 12 juli 2015

Voorgangers: de augustijnen

Paul Clement, Jos van den Broek en Frans van der Mark.



'Gezonden opdat ieder krijgt wat hij of zij nodig heeft'

OPENINGSWOORD

Laten we verder gaan in de hoop dat deze viering ons dichterbij de bron van waaruit we leven en dichterbij elkaar brengt. We zijn deze viering begonnen in rust en luisterend naar twee oerverlangens in het lied dat klinkt: dankbaarheid om al het goeds dat ons gegeven is, waarvan we genieten en waaraan we kunnen en konden bijdragen.

Voor velen is dat een teken dat Hij, de onnoembare, zal komen. Maar ook met hoop dat Hij aanwezig is in onze pogingen om de wereld groen en van vrede te laten bloeien.

Vandaag gaan hier drie Augustijnen voor: drie van de zes die 50 jaar geleden aan ons priester-zijn begonnen. We hebben op dit moment geen andere gemeenschap om ons heen dan die van de Augustijnen: één van hart en één van ziel op weg naar God, proberend ieder te geven wat zij of hij nodig heeft. Van de buitenkant bezien zijn we diverse wegen gegaan:

p. Jos van den Broek in veel *verschillende* parochies en plaatsen in het land werkzaam als parochiepastor, districtscatecheet, staf lid vormingscentra en ook -als op alles en iedereen zeer attente- procurator (dat is een soort huismoeder-oude-stijl.)

p. Frans van der Mark als pedagogiekstudent, schoolpastor, catecheet en rector; gevangenispastor en pastoor in twee parochies.

En ik: Paul Clement als schoolpastor, catecheet, bedrijfsaalmoezenier, pastoor in drie kerkgemeenschappen en provinciaal.

Wat er binnen in ons omgaat is belangrijker, maar moeilijker te beschrijven: Het waren woelige tijden in de Nederlandse Augustijnenprovincie, in de Nederlandse Kerkprovincie en in de samenleving:. Die hebben we méégemaakt en meegemaákt: De idealen van de 60-er en 70-er jaren zijn verbleekt, maar smeulen nog: we kunnen ze nú méér met woorden dan met daden ondersteunen. Maar niettemin: mede dankzij de medestanders en de critici in de gemeenschappen om ons heen hebben we de eenmaal ingeslagen weg kunnen volgen en hén kunnen begrijpen die op andere wegen gingen en die misschien net zo trouw als wij waren aan de Ene die álle mensen naar hun eigen aanleg roept.

OPENINGSGEBED

Voor U, God van alle mensen, onze God leggen we neer wat ons bezielt: Geroepen worden: mijn rust is verstoord, mijn betrekkelijke rust, de rust waarmee ik me neerlegde bij de feiten; de onrust die in mij woelt omdat ik velen en zoveel moet opgeven. Open mijn oren voor wat ik nu kan doen. Zie ons hier bijeen, zoveel verschillende mensen, maar we proberen van goede wil te zijn. Geef ons de moed af te wijzen wat een ander schade berokkent en te getuigen van de hoop die in ons leeft. Dankzij U, alle dagen van ons leven, zonder einde. Amen.

Lezing uit het boek van de profeet Amos 7, 10-15

Toen stuurde Amasja, de priester van Betel, aan Jerobeam, de koning van Israël, deze boodschap: 'Binnen uw eigen Israël smeedt Amos een complot tegen u; het land is tegen al die dreigementen van hem niet bestand. Want hij, Amos, zegt: 'Jerobeam zal sterven door het zwaard en Israël wordt van zijn eigen grond verbannen.'

En Amasja zei tegen Amos: 'Ziener, u moet maken dat u wegkomt! Verdwijnt naar Juda en verdien daar uw brood maar met profeteren! Hier in Betel mag u niet meer profeteren, want dit heiligdom is van de koning en dit gebouw van het rijk.'

Amos gaf Amasja ten antwoord: 'Ik ben geen profeet of lid van een profetengilde, ik ben veehoeder en vijgenkweker. Maar de Heer heeft mij achter mijn beesten weggehaald en het is de Heer die mij gezegd heeft: Trek als profeet naar mijn volk Israël.'

Lezing uit het evangelie volgens Marcus 6,7-13

In die tijd riep Jezus de twaalf bij zich en begon hen twee aan twee uit te zenden. Hij gaf hun macht over de onreine geesten en verbood hun iets anders mee te nemen voor onderweg dan alleen een stok: geen voedsel, geen reiszak, geen kopergeld in hun gordel. 'Wel moogt ge sandalen dragen, maar trekt geen dubbele kleding aan.'

Hij zei verder: 'Als ge ergens een huis binnengaat, blijft daar tot ge weer afreist. En is er een plaats waar men u niet ontvangt en niet naar u luistert, gaat daar dan weg en schudt het stof van uw voeten als een getuigenis tegen hen.' Zij vertrokken om te prediken dat men zich moest bekeren. Zij dreven veel duivels uit, zalfden veel zieken met olie en genazen hen.

Hij zei verder: 'Als ge ergens een huis binnengaat, blijft daar tot ge weer afreist. En is er een plaats waar men u niet ontvangt en niet naar u luistert, gaat daar dan weg en schudt het stof van uw voeten als een getuigenis tegen hen.' Zij vertrokken om te prediken dat men zich moest bekeren. Zij dreven veel duivels uit, zalfden veel zieken met olie en genazen hen.

OVERWEGING

Amos was een schaapherder die zich geroepen voelde om in het welvarende Noordrijk profeet te zijn, d.w.z. commentator van wat er omging in joodse gelovigen en in de maatschappij. Daar stond hij: bij wijze van spreken met zijn klompen en zijn overall nog aan. De koning en de priesters - hier ging het spreekwoord op: "wiens brood men eet, diens woord men spreekt": de koning en de priester mochten hem niet: Hij leverde ongezuurd kritiek leverde op de manier waarop zij koehandel dreven met God en waarop de kloof tussen arm en rijk steeds groter werd.

Hij doet me denken aan Frits Terkuile die in 1980 in onze parochie kwam spreken over vrede en kernwapens. Hij verscheen, frêle en met klompen en niet meer dan een overall aan - mijn enige kleding, zei hij.

Ik leef van wat mensen mij geven en doe mijn best de kernwapens de wereld uit te krijgen. Nu leeft hij in het Jeannette Noelhuis in Amsterdam Zuidoost in een leefgemeenschap. Hij schrijft: "Onze levens-stijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. We komen voort uit een beweging van radicale christenen, die pacifistisch en anarchistisch is ingesteld: onze loyaliteit aan het Koninkrijk van God is groter dan onze loyaliteit aan het Koninkrijk der Nederlanden.

Ons streven is om het evangelie handen en voeten te geven door vreedzame getuigenissen op plekken waar het wringt en door concrete hulp aan de armsten.

We leven samen met elf tot achttien mensen zonder papieren (afhankelijk van het aantal kinderen dat bij ons woont), die soms nog wel en soms ook niet uitzicht hebben op een verblijfsvergunning. We (proberen te!) delen wat we hebben met anderen die minder hebben. We vragen geen salaris voor wat we doen, maar ontvangen - als dat kan - wel kost en inwoning. We demonstreren bij het centrum voor uitgeprocedeerden op Schiphol; we zien het als een persoonlijke taak van ieder om te helpen wanneer iemand in nood is. We maken geen aanspraak op overheidsgeld. Dankzij de steun van veel mensen, engelen en heiligen en Gods erbarmen kan deze gemeenschap bloeien".

Het lijkt wel eens of de meesten hun idealisme verloren hebben; hun geloof in een goede toekomst voor allen, hun solidariteit met de minvermogenden, in diverse opzichten, hun verbonden zijn met de God van het verbond. Dat constateer ik zo nu en dan ook bij mezelf. Is er veel te verbeteren? Hebben Orde, Kerk en wereld toekomst? Of is het maar de kunst om je bij je min of meer toevallige omgeving aan te passen? Wat heeft dat te maken met die leerlingen die Jezus in het evangelie twee aan twee uitzendt?

Onlangs zei Groen Links leider Jesse Klaver o.a.

'Er is iets verschrikkelijk mis met de manier waarop we vandaag de dag leven. We vragen ons bij een nieuwe wet niet meer af: is het eerlijk, is het goed, brengt het een betere samenleving dichterbij? We kijken alleen nog maar naar wat dingen kosten, niet naar wat ze waard zijn. Bijvoorbeeld: Vervuiling van het drinkwater? Wat kost het om dit schoon te maken? CO2-uitstoot? Wat is de prijs om deze te beperken? Extra geluidshinder? Wat kost isolatie van woningen? Het zijn niet de juiste vragen. *Wat we ons zouden moeten afvragen is: hoe voorkomen we de vervuiling van het drinkwater, hoe voorkomen we CO2-uitstoot, hoe voorkomen we geluidshinder?*

Jarenlang werd ons verteld dat als de economie groeit, iedereen erop vooruitgaat. Maar de verschillen tussen rijk en arm nemen toe. Het is kortzichtig en een mythe dat economische groei automatisch ten goede komt aan iedereen: 'Geloof niet meer dat het rijzende tij alle boten optilt'. Het tilt alleen de grote jachten op. Ons begrip van welvaart is veel te beperkt. Welvaart is meer dan hoeveel er in je portemonnee zit.

Ik wil dat idealen centraal staan in de besluiten die ik neem. Zuinig zijn op de aarde. Mensen in staat stellen hun hart te volgen. Iedereen draagt bij en niemand laten we achter. Dat is de politiek waar ik

aan wil werken. Ik leg me niet neer bij de status quo. Verandering is mogelijk, de wereld zoals we die nu kennen is ons ook niet overkomen. Hij is bedacht door mensen met een idee, met een droom, met een ambitie. We moeten we durven om te dromen en groot te denken, durven falen en opnieuw beginnen. Wat we zelf hebben opgebouwd, kunnen we ook zelf veranderen. Dat is hoop. Er zijn er die hierop reageren met: "Och het is nog een groentje; hij mag het nog zeggen; later zal hij wel wijzer worden en zien dat dat onhaalbaar is".

We hebben behoefte aan mensen die zich niet neerleggen bij de feiten, maar met visie leven. Ik weet niet of de wereld tóen inhoudelijk zoveel van die van ons verschilt. Jezus begon twee leerlingen als zijn helpers er op uit te sturen. Ze hoefden geen indruk te maken met hun bagage; ze hoefden zich niet druk te maken over de randvoorwaarden. Ze hoefden alleen zichzelf mee te brengen én hun boodschap: Zij worden er niet alleen op uitgestuurd om zieken te troosten, hun lijden te verzachten, maar om hen te genezen en dat wil ook zeggen: hen helpen om ellende te voorkomen.

Ze moeten duivels uitdrijven: de duivel is het beeld van de tegenkrachten, die ons verhinderen ten volle mens en medemens te zijn; die ons méér doet geloven in machten die wij zélf op het schild heffen, dingen, mensen, systemen die wij verafgoden. Hij is de tegenstrever van DE machtige God-ik-zal-er-zijn voor iedereen. Van wie ook weer? Machtig is Hij door zijn woord; doordat Hij ons steeds weer aanspreekt met: "Mens waar is je broer, waar is je zusje? De wereld is niet gemaakt als een chaos, maar geschapen om paradijs te worden". Je moet niet teveel óver Hem praten. Een missiezuster vertelde mij eens: ik werkte onder zwaar zieke Afrikaners. Een vroeg mij waar haalt u de kracht vandaan. Toen heb ik voor het eerst het woord God in de mond genomen.

Ik denk dat je zo nu en dan uitdrukkelijk mag zeggen dat zijn Woord jou voortdrijft. Niet om Hem overal bij te slepen, maar om aan te geven wat er diep in je leeft aan hoop. Praat mét Hem: Zeg: Ik hoor het loflied van de bomen. Richt met mij een woonstee aan voor wie ontbering leden. Dat is ons aller roeping: we zijn gezonden opdat ieder krijgt wat zij of hij nodig heeft.

Heeft het zin om er zó over te praten? Ik beeld me in dat een predikant en een dirigent daarin overeenkomen dat zij beiden mensen bijeenbrengen om te uiten wat diep in hen leeft aan vreugde, dankbaarheid, verdriet, liefde, en om daar anderen een plezier mee te doen. Na afloop daarvan ben je léég en is daar niets van over. Geen succes dus? Maar de uitvoerders en de toehoorders kunnen er rijker door geworden zijn en nemen de muziek mee in hun leven. Muziek die blijft klinken en verheffen.

Ik besluit met een gedeelte uit psalmlied 143 die Huub Oosterhuis herdichtte:

Er was ooit een kind in mij.
Mijn borst leeggeroofd,
Mijn ziel een opgedroogde rivier -
Einde oefening, afdaling in de groeve.
En nu jij, laat je zien.
Morgen maak je me vroeg wakker
En gaan we - ja?
Zoek ik je vergeefs?
Is er een weg? Nee. Nee?
Ruk die vijand uit me weg.
Blaas je adem in mijn longen.
Stroom mijn ziel weer vol.

SLOTGEBED

U, God, onze Machtige die wij niet vergeten kunnen, bidden we: U hebt uw Woord gezaaid in ons hart, uw brood voor ons gebroken. We danken U voor uw liefde, die ons bezielt om een goed mens te zijn, om hoopvol te blijven bidden voor- en werken aan het voltooien van uw schepping, vandaag en al onze levensdagen, zonder einde.

© Perikoop: Katholieke Bijbelstichting, 's-Hertogenbosch, Nederland.